

Tęczowe wieści

Wydanie Maj 2024r.

Drodzy Rodzice,

Wielkimi krokami zbliża się weekend majowy. Z tej okazji życzymy Państwu udanego wypoczynku w gronie rodzinnym i zachęcamy do przeczytania naszej gazetki, w której tym razem skupiono się na różnych aspektach rozwoju dziecka.

Redaguje mgr Paulina Łochowska

1. Inteligencja małych dzieci

Termin inteligencja, mimo że często stosowany w języku potocznym, w psychologii nie posiada jednej, powszechnie akceptowanej definicji. Badacze zgadzają się co do tego, że inteligencja jest względnie stałą, indywidualną i ujawniającą się w różnych sytuacjach cechą. Inteligencja to bardzo ogólna zdolność umysłowa, która m.in. obejmuje zdolność rozumowania, planowania, rozwiązywania problemów, myślenia abstrakcyjnego, szybkiego uczenia się oraz uczenia się na podstawie doświadczenia.

Jak powstaje inteligencja dziecka? Na przyszłą inteligencję dziecka w mniej więcej równym stopniu wpływają geny i środowisko. Rozwój poznawczy, czyli zdolność dziecka do odbierania, zapamiętywania i przetwarzania informacji, postępuje w konsekwencji wzajemnego oddziaływania dwóch procesów: powiększania się mózgu dziecka i zdobywania doświadczeń. Inteligencja powstaje więc wraz z rozwojem mózgu dziecka, przy jednoczesnym, ciągłym doświadczaniu przez nie świata. Rozwój poznawczy dziecka można wspierać wpływając zarówno na pierwszy, jak i na drugi proces.

Po narodzinach, mózg dziecka nadal się rozwija – w ciągu całego życia nie będzie rozwijał się tak intensywnie jak w pierwszych latach życia. Ogromne znaczenie dla właściwego kształtowania się układu nerwowego dziecka w ciągu pierwszych dwóch lat jego życia ma jakość i ilość dostarczanych mu pokarmów. Nie bez znaczenia są też inne czynniki, takie jak np. poczucie bezpieczeństwa, miłości i bliskości, zabawa, kontakty z innymi ludźmi.

Odkrywanie poszczególnych elementów rzeczywistości powinno przebiegać w środowisku stymulującym mózg. Aby zapewnić takie środowisko, należy umożliwiać dziecku reakcję na różne bodźce, m.in. poprzez zabawę, mówienie do niego, tłumaczenie sytuacji, w których bierze udział. Z czasem dziecko staje się coraz bardziej pojętne i może

przyswoić coraz więcej informacji, a najlepszą nagrodą dla rodziców będzie świadoma reakcja na określone zachowanie (np. powtarzanie wierszyka).

Dzieci gromadzą doświadczenia o otaczającym świecie dzięki dotykowi. Poznają prawidłowości w zmianach oporu między swoim ciałem, a tym co jest wokół. W ich umysłach powstają pewne reguły, które pozwalają na porządkowanie doświadczeń, a dzięki temu powoli kształtuje się obraz własnego ciała i świata otaczającego, powstają tzw. schematy poznawcze.

Pierwotnym źródłem wiedzy na temat otoczenia jest aktywność ruchowa, poznawanie świata przy pomocy manipulacji – chwytania, badania palcami. Kluczowe znaczenie odgrywiają doświadczenia dotykowe, które są nadrzędne nawet wobec spostrzeżeń wzrokowych czy słuchowych. Doświadczenia gromadzone przez dziecko podczas manipulacji są najistotniejsze dla ustalania kształtu i wielkości otaczających przedmiotów.

W kształtowaniu inteligencji dziecka rolę odgrywają zarówno geny jak i czynniki środowiskowe. By rozwój poznawczy przebiegał prawidłowo, mózg dziecka musi kształtować się właściwie, a środowisko w którym wychowuje się dziecko powinno inspirować do poznawania świata i nabywania doświadczeń.

Dostarczając „małemu” mózgowi odpowiednie składniki odżywcze i przedstawiając dziecku w ciekawy sposób otaczającą rzeczywistość, wpływamy na jego inteligencję i troszczymy o jego przyszłość.

Opracowała mgr Anna Łaziuk

Źródło:

<https://www.bebiprogram.pl/dziecko-rozwoj-i-zywienie/rozwoj/rozwoj-mozgu-i-zmyslow/okres-postnatalny/czy-mozna-ksztaltowac-inteligencje-dziecka>

2. Rozwój fizyczny

Rozwój fizyczny dziecka we wczesnym wieku przedszkolnym nie przybiera już tak gwałtownych zmian jak we wcześniejszym okresie żłobkowym, wciąż jednak charakteryzuje się dużą intensywnością.

W okresie przedszkolnym następuje spory wzrost kośćca i masy mięśniowej ciała. Kośćciec zbudowany jest w dużej mierze z tkanki chrzęstnej – stąd słabość i męczliwość układu kostnego. Dziecko nie jest wytrzymałe na fizyczne wysiłki, męczy je długotrwały, jednostajny ruch i pozostawanie w jednej pozycji. Trzeba zatem uważnie dawkować dzieciom wysiłek fizyczny i przestrzegać zmienności pozycji ciała. Z rozwojem fizycznym wiąże się rozwój motoryczny.

Dzieci przedszkolne cechuje silna potrzeba ruchu, stanowiąca podstawę ich ogromnej ruchliwości. Rozwijają się koordynacja ruchów, wzrasta precyzja wykorzystywania mięśni ciała. Organizm dziecka daje mu coraz większe możliwości na wdrożenie coraz to trudniejszych i bardziej złożonych działań.

Dzieci trzyletnie wykonują najprostsze czynności powoli i niedokładnie. Sprawia im to wiele trudności. Dziecko trzyletnie nie potrafi wykonywać czynności łączących w sobie kilku form ruchu. U dzieci czteroletnich czynności motoryczne wzrastają. *Czterolatek* jest zwinniejszy, porusza się pewniej i swobodniej. Między 5 a 6 r.ż. dzieci bez trudu biegają i podskakują. Ich ruchy są coraz bardziej celowe. Stają się smuklejsze i silniejsze, zwiększa się ich wytrzymałość. W tym wieku dzieci nie są w stanie skupić dłuższej uwagi na jednej czynności dlatego powinno się im dostarczać regularnych zmian w wykonywanych czynnościach. *U sześciolatek* coraz częściej występują czynności manipulacyjne. Doskonają one harmonię ruchów poprzez angażowanie mięśni palców, dłoni, nadgarstka, przedramienia

i ramienia. Dzięki rozwojowi tych mięśni dziecko może sprawniej malować, lepić i majsterkować.

U różnych dzieci występuje podobna sekwencja etapów rozwoju motorycznego. Należy jednak pamiętać, że mogą pojawiać się rozbieżności co do momentu ukazywania się i długości trwania poszczególnych etapów.

Rozwój motoryczny w okresie dzieciństwa:

12 - 14 miesięcy – samodzielnie stoi, stawia pierwsze kroki.

15 miesięcy – wchodzi po schodach na czworakach, chodzi samodzielnie, pcha zabawki na kółkach.

18 miesięcy – ciągnie za sobą przedmioty na sznurku, wchodzi po schodach z pomocą dorosłego.

2 lata – biega i sprawnie chodzi, wchodzi samodzielnie po schodach, stawiając obie stopy na każdym stopniu, odkręca wieczko słoika.

3 lata – jeździ na trzykołowym rowerku, stoi na palcach, wspina się na meble bez pomocy i z nich schodzi.

4 lata – wchodzi i schodzi po schodach, stawiając jedną nogę na każdym stopniu, kopie dużą piłkę i nią rzuca, chodzi na palcach.

5 lat – podskakuje na jednej nodze, gra w niektóre gry z wykorzystaniem piłki

6 lat – skacze przez skakankę, chodzi po narysowanej cienkiej linii, jeździ na rowerze.

Wzrastająca i rozszerzająca się sprawność ruchowa sprawia, że dziecko staje się coraz bardziej samodzielne. Stopniowo zanika wyręczanie dziecka przez rodziców i opiekunów. Dzieci poznając swoje możliwości ruchowe chcą pokazać co już potrafią zrobić same. Stawiają sobie zadania do wykonania, a także pomagają dorosłym w różnych czynnościach.

Przedszkolaki mają tendencję do naśladownictwa co jest szczególnie ważne w rozwoju sprawności ruchowych, pomaga to wychowawcom uczenia dzieci nowych umiejętności. Zarówno w domu jak i w przedszkolu dziecko znajduje wiele sytuacji wspomagających rozwój ruchowy. Wzrastająca sprawność ruchowa przedszkolaka pozwala mu na częstsze kontakty z innymi dziećmi podczas zabaw. Nawiązują się nowe przyjaźnie, a dziecko czuje się dobrze przebywając w grupie społecznej.

Wielu rodziców zastanawia się, czy ich dziecko rozwija się prawidłowo pod względem fizycznym i ruchowym. Należy pamiętać, że nie ma identycznie rozwijających się dzieci. Niektóre rozwijają się szybciej od przeciętnej inne wolniej. Aby zapobiec opóźnieniu w rozwoju ruchowym należy stwarzać dziecku okazje do wszechstronnego ruchu. Dziecko, które jest wyręczane, nie wykonuje prostych czynności samoobsługowych, nie ma możliwości ruchu i wysiłku na powietrzu nie może rozwijać umiejętności, które próbuje opanować.

Opracowała mgr Paulina Kwiatkowska

Źródła:

- A. Watola, Przedszkole przestrzeń rozwoju dziecka, Dąbrowa Górnicza 2009.*
- M. Dmochowska, M. Dunin-Wąsowicz, Wychowanie w rodzinie i w przedszkolu, Warszawa 1978.*
- M. Żebrowska (red), Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży, Warszawa 1986.*
- B. Jugowar, Psychologia rozwojowa dla rodziców. Wiek przedszkolny, Warszawa 1982.*
- A.I. Brzezińska, K. Appelt, B. Ziółkowska, Psychologia rozwoju człowieka. Sopot 2015, s.166.*

3. Rozwój mowy u dziecka

„Dziecko poznaje świat, dzięki rozumieniu mowy, a umiejętność mówienia pozwala mu wyrazić swoje spostrzeżenia, pragnienia i uczucia. Podstawową wiedzę o tym, jak rozwija się mowa dziecka powinien posiadać każdy rodzic, aby umiejętnie kierować jej rozwojem. Bez tej wiedzy możesz dziecku zaszkodzić, wymagając tego, czemu sprostać nie może, czy też lekceważąc, przeocząc niepokojące sygnały”.

...od 1 do 2 roku życia...

Charakterystyczne dla tego okresu są:

- pierwsze, sensowne, proste słowa, którymi dziecko zastępuje zdanie
- jeden wyraz przybierający wiele znaczeń w wypowiedzi dziecka
- echolalia – nieświadome powtarzanie prostych wyrazów za dorosłymi
- początek posługiwania się przez dziecko językiem w sposób czynny
- mówienie przez dziecko o tym, co ma miejsce tu i teraz

W rozwoju mowy dziecka kończącego 24 miesiąc życia prezentuje się **wyraźna znajomość języka** (zarówno biernego, jak i czynnego), czyli umiejętność mówienia

...od 2 do 3 roku życia...

To najważniejszy okres dla kształtowania się mowy, która staje się **podstawową formą komunikowania** się z otoczeniem.

W rozwoju mowy dziecka **pojawiają się**:

- pojedyncze kategorie gramatyczne
- pierwsze konstrukcje składniowe (oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe) – kolejność jest zależna od indywidualnego rozwoju dziecka
- uproszczenia grup spółgłoskowych
- łączenie wyrazów
- wszystkie samogłoski ustne (a, o, e, i, u, y) oraz duża część spółgłosek
- rozumienie związków przyczynowo – skutkowych
- pod koniec tego okresu – umiejętność budowania wypowiedzi dwuwyrazowych

Ponadto:

- maluch doskonali zdolność dzielenia uwagi z dorosłymi
- powiększa się zasób sygnałów – apeli (wykrzykniki, wołacze)
- zwiększa się zasób słownictwa dziecka (znajomość ok. 300 słów)
- dziecko zaczyna używać zaimka „się”
- rozpoczyna się okres pytań

Dziecko pod koniec tego okresu (czyli 36 miesiąca życia) **doskonale opanowuje język czynny**. Informacje kierowane do malucha są dla niego zrozumiałe, co charakteryzuje również komunikaty przekazywane przez dziecko. **Mowa** na tym etapie jest **prawie ukształtowana**, a ewentualne pojawiające się odchylenia niebawem zostaną całkowicie wyeliminowane.

...od 3 do 4 roku życia...

Charakterystyka rozwoju mowy dziecka:

- wzrost słownictwa
- znaczne zmiany w długości wypowiedzianych zdań
- ma prawo popełniać błędy fleksyjne
- odróżnia mowę prawidłową od zniekształconej
- mogą pojawić się powtórzenia sylab, wyrazów, przeciąganie głosek (tzw. rozwojowa niepełność mowy)
- potrafi zakomunikować swoje potrzeby
- potrafi pytać i odpowiadać na pytania
- z końcem trzeciego roku życia maluch potrafi stworzyć poprawne zdanie pojedyncze oraz złożone

U dziecka, które skończy 48 miesięcy życia, **system językowy rozwija się w sposób szybki i skokowy**. Pomimo tego, że mowa na tym etapie jest niemalże ukształtowana to nie oznacza jednak, że niedozwolone są błędy w wymowie, a także, że rozwój na tym się kończy.

Wymowa w dalszym ciągu się doskonali.

...od 4 do 5 roku życia...

Czas doskonalenia zdobytych dotychczas umiejętności przypada właśnie na ten okres życia dziecka.

Ponadto **charakteryzuje** się:

- stałym wzrostem słownictwa
- spadkiem liczby neologizmów (czyli wyrazów wymyślonych przez dziecko)
- emocjonalnością występującą w wypowiedziach
- rozwijaniem zdolności narracji
- nazywaniem prostych związków przyczynowo – skutkowych
- orientowaniem się w różnicach czasowych (przeszłość, teraźniejszość, przyszłość)
- lawinową ilością pytań zadawanych przez dziecko

Okres ten jest kluczowym momentem do **podejmowania terapii logopedycznej** (jeśli jest ona potrzebna) ze względu na odpowiednią ilość czasu na przygotowanie do nauki w szkole. To jest istotne dla odpowiedniego rozwoju poznawczego oraz emocjonalnego dziecka.

...5 i 6 rok życia – ku końcowi rozwoju mowy.

Przełomowy okres, w którym dziecko **zdobywa wprawę** posługiwania się poprzednio zdobytymi umiejętnościami.

Dziecko:

- doskonali narrację
- jego wypowiedź jest coraz bardziej spójna
- w dalszym ciągu zadaje dużo pytań
- bawi się słowami
- swobodnie operuje elementami słownikowymi oraz gramatycznymi systemu językowego

Głoska *r* jest jedyną głoską, której może brakować, jednak w momencie, gdy wszystkie głoski są realizowane poprawnie, piąty rok życia jest najodpowiedniejszym do tego, aby głoska *r* także się pojawiła.

Charakterystyczne jest także dla tego okresu naturalne prowadzenie rozmów z otoczeniem, ponieważ **mowa dobiegła ostatecznemu wykształtowaniu**.

Opracowała mgr Ewelina Strzałkowska

Źródło:

Kalendarz rozwoju mowy dziecka - Gabinet Logopedyczny GuguKabi

<https://spczuryly.edupage.org/a/logopedia?eqa=dGV4dD10ZXh0L3RleHQ1JnNlYnBhZ2U9Mg%3D%3D>

4. Seksualność dzieci w wieku przedszkolnym

Okres dzieciństwa jest okresem poznawania siebie i świata. Nie bez powodu nadałam taką kolejność, ponieważ każdy człowiek zaczyna od siebie - od odczuwania swoich potrzeb do ich zaspokajania, a dopiero potem zaczyna przenosić swoje zainteresowanie na otoczenie – osoby zaspokajające jego potrzeby, przedmioty w najbliższym otoczeniu, które bada, przy ich pomocy zaspokaja swoje potrzeby, a także swoje ciało.

Jednym z naturalnych etapów rozwoju człowieka jest poznawanie własnej seksualności. Nie ma jednak żelaznej reguły, według której wszyscy przeżywają ten etap tak samo (podobnie jak w innych dziedzinach rozwoju). Jest to jeszcze jeden powód, dla którego rodzice (bądź inni opiekunowie dzieci) mogą czuć się zaskoczeni, zaniepokojeni lub nawet wystraszeni widząc zachowania dzieci odbierane przez dorosłych jako czysto seksualne. Co jest powodem podejmowania przez nie takich działań? Postaram się odpowiedzieć na to pytanie w dalszej części artykułu.

Warto wiedzieć o tym, że seksualność dzieci przejawia się w różny sposób. Jednym z nich jest masturbacja dziecięca. Można ją zauważyć już nawet u niemowląt częściej jednak u dzieci w wieku przedszkolnym. Jaki jest jej początek? Może być bardzo różny np. przypadkowe doznanie podczas czynności higienicznych, kiedy to podczas mycia czy wycierania dziecka w wyniku potarcia genitaliów dziecko doznało uczucia przyjemności - dąży więc do powtórzenia tego doznania. Czasem jest skutkiem próby oczyszczenia genitaliów po zabrudzeniu - i znowu występujące podczas tej czynności pocieranie może spowodować przyjemne doznania. Innym razem jest ona skutkiem eksploracji własnego ciała - wówczas

zazwyczaj jest to działanie jednorazowe, do którego dziecko nie wraca, zaspokoiwszy swoją ciekawość.

Dzieci masturbują się na różne sposoby np. pocierając okolice genitaliów ręką - bezpośrednio lub przez ubranie, zaciskając nogi równocześnie pocierając jedną nogą o drugą, pocierając kroczem o zabawkę (maskotkę), skacząc po podłodze na dużej maskotce siedząc na niej okrakiem, pocierając ciałem o dywan, fotel czy inny dogodny przedmiot.

Dziecko doznawszy przyjemności, uczucia odprężenia może chcieć wrócić do niego w sytuacjach powodujących napięcie, negatywne emocje, aby rozładować tę sytuację, pozbyć się napięcia. Po prostu w sytuacji dla niego emocjonalnie trudnej sięga po czynnik przynoszący ulgę choć na krótką chwilę. Innym czynnikiem powodującym masturbowanie się może stać się zmęczenie, przebudźcowanie - i znowu dziecko zmierza do zmniejszenia napięcia. Czasem, dla odmiany, jest ona sposobem na dostymulowanie się, gdy dziecku brakuje wystarczająco silnych bodźców.

Kolejna przyczyna sięgania po masturbację, to chęć uniknięcia trudnych dla dziecka sytuacji. Rodzice często widząc, co dziecko robi próbują odwrócić jego uwagę proponując zabawę, działania, które przynoszą mu przyjemność, które bardzo lubi. Dziecko więc wykorzystuje tę zależność między swoją masturbacją, a działaniami rodziców, aby odwrócić ich uwagę, odsunąć się od trudnej sytuacji. Zdarzają się również takie sytuacje, kiedy brak regularnego rytmu, stałego harmonogramu, jednym słowem - powtarzalności pomagającej w prawidłowym rozwoju układu nerwowego, powodują sięgnięcie po masturbację. Czasem masturbacja staje się swego rodzaju remedium na poczucie osamotnienia, braku miłości.

Do innych przyczyn masturbacji dziecięcej należą: nuda, chęć zwrócenia na siebie uwagi dorosłych, infekcje układu moczowego, choroby pasożytnicze, niedostateczna higiena okolic intymnych. Jak widać przyczyn dziecięcej masturbacji może być wiele. Dlatego, gdy ją zauważymy należy dokładniej przyjrzeć się sytuacji, aby w razie potrzeby wdrożyć odpowiednie działania.

Jedno jest pewne - masturbacja dziecięca nie jest przejawem popędu seksualnego, ponieważ budzi się on dopiero w okresie dojrzewania.

Jak reagować na masturbację dziecka?

Przede wszystkim nie należy piętnować dziecka, wpędzać go w poczucie winy, karać czy zawstydząć. Należy zaobserwować, w jakich sytuacjach się pojawia. Jeśli jest spowodowana chorobą, brakiem higieny - należy wdrożyć odpowiednie postępowanie prozdrowotne. Gdy widzimy po raz pierwszy takie zachowanie dziecka, możemy mu zaproponować jakieś inne działania np. wspólne układanie puzzli, zabawę sensoryczną czy inną aktywność, najlepiej taką, o której wiemy, że dziecko jest nią zainteresowane lub jakąś zabawę fizyczną (grę w piłkę, jazdę na rowerku itp.). Nie zawsze jednak maluch skorzysta z takiej propozycji - może zareagować gwałtownie, sprzeciwić się. Nie należy wtedy robić niczego na siłę, lecz zadbać o jego intymność (zostawić dziecko w pokoju lub zaproponować przejście do innego pomieszczenia, w którym zachowa prywatność np. do jego pokoju).

Należy również zadbać o to, aby nie występowały inne czynniki (wspomniane wyżej), które mogą być przyczyną masturbacji. Dla każdego dziecka ważny jest regularny rytm dnia, odpowiednie odżywianie, zaspokojenie potrzeby ruchu (tu trzeba zadbać o aktywizację całego ciała, a nie tylko niektórych jego sfer), dbałość o higienę (nauczenie stosowania wszystkich zasad "czystościowych" tzn. dbałość o higienę po skorzystaniu z toalety, regularne mycie rąk i całego ciała itp.) jak również dbałość o nie przeciążenie dzieci bodźcami, bądź ich dostarczenie - w zależności od sytuacji i potrzeb dziecka. Niezależnie od wymienionych wyżej czynników bardzo ważne jest obdarzanie dziecka odpowiednim zainteresowaniem, czułością i miłością. Jeśli dorośli będą zwracać uwagę na dziecko tylko wtedy, gdy zacznie się masturbować, to będzie ono powtarzało te zachowania, aby zainteresować sobą ważne dla niego osoby.

Aby ułatwić dziecku poznanie różnych sposobów rozładowywania napięcia, warto z nim rozmawiać, odgrywać scenki, zauważać moment, w którym przygotowuje się do masturbacji ("dosiada" maskotki, kładzie się na brzuchu na dywanie itp.) i zanim do niej

dojdzie, zaproponować jakieś działania wyciszające, zmieniające rodzaj aktywności - łatwiej będzie uzyskać akceptację dziecka niż, gdy rozpocznie masturbację.

Innym zachowaniem dziecka związanym z jego seksualnością, a niepokojącym rodziców jest jego obnażanie się (dziecięcy ekshibicjonizm), zachęcanie do obnażania rówieśników czy podglądanie.

W wieku przedszkolnym dzieci zaczynają dostrzegać podobieństwa i różnice w wyglądzie swoim oraz innych osób. Ponieważ jest w nich ciekawość poznawcza w stosunku do otaczającego je świata, starają się zaspokoić i tę ciekawość. W jaki sposób to robią, zależy od tego, jak traktowana jest cielesność, seksualność w domu, ale również od wpływu środowiska, w którym funkcjonują. Czasem nie zwrócą uwagi na swoje czy cudze ciało, dopóki koleżanka czy kolega nie zainteresuje ich jego wyglądem.

Nie należy dzieci za to karać - należy z nim rozmawiać, informować o prawie o prywatności oraz do wstydlivosti (nie każdy człowiek przeżywa swoją cielesność w ten sam sposób).

Zaciekawienie ciałem, a równocześnie chęć podzielenia się swoją wiedzą może zaowocować odpowiednimi zabawami z innymi dziećmi, przekazywaniem swojej wiedzy, doświadczeń, emocji poprzez prace plastyczne - rysunki, ulepanki etc.. Jeśli podejmiemy do tego etapu rozwoju dziecka ze zrozumieniem i życzliwością, to pomożemy we właściwym jego przeżyciu, akceptacji otaczającego go świata i traktowaniu swojego i cudzego ciała, swojej i cudzej seksualności z należyтым szacunkiem i zrozumieniem. Gdy mamy kłopoty ze zrozumieniem zachowań dziecka, nie wiemy, co robić, zawsze możemy skorzystać z pomocy specjalistów np. seksuologa dziecięcego.

Opracowała mgr Aleksandra Mazur

Źródła:

- *własne obserwacje i doświadczenie*

- <https://terapiaspecjalna.pl/arttykul/seksualnosc-malych-dzieci>

- <https://dziecisawazne.pl/naturalne-etapy-rozwoju-seksualnym-dziecka/>

5. Integracja sensoryczna

Czym jest integracja

Integracja
proces, podczas
nerwowy człowieka
z receptorów
zmysłów - smaku,
słuchu, dotyku,

sensoryczna?

sensoryczna to
którego układ
odbiera informacje
wszystkich
zapachu, wzroku,
równowagi oraz

czucia głębokiego- następnie organizuje je i interpretuje tak, aby mogły być one użyte w celowym zadaniu.

Jeżeli proces integracji sensorycznej jest zaburzony, mogą pojawić się problemy z nauką, zachowaniem, koncentracją, czy koordynacją, dlatego jeżeli zaniepokoją nas jakieś zachowania dziecka, warto udać się do specjalisty, który doradzi, jak ćwiczyć z dzieckiem w domu, bądź zaproponuje terapię.

Objawy zaburzeń integracji sensorycznej:

- podwyższony/obniżony poziom aktywności;
- wycofanie z kontaktów społecznych;
- problemy z koordynacją;
- problemy z równowagą;
- problemy z motoryką małą;
- opóźniony rozwój mowy;
- unikanie kontaktu fizycznego (dotyku, unikanie pewnych faktur ubrań, niechęć do mycia włosów i buzi);
- wybiórczość pokarmowa;
- zaburzenia napięcia mięśniowego;
- problemy z koncentracją;
- problemy z zasypianiem;
- nadmierne reagowanie na różne zapachy.

Na czym polega terapia?

Zajęcia terapeutyczne prowadzone z dzieckiem mają na celu kompensowanie, określonych deficytów i zaburzeń w integracji zmysłowej dziecka. Diagnoza oparta jest na przeprowadzeniu szczegółowego wywiadu z rodzicami, prób Obserwacji Klinicznej oraz Testów Integracji Sensorycznej.

integracji
większości
„naukowej
aktywność
nakierowana
odpowiednich
dostosowane

Zajęcia
sensorycznej w
mają postać
zabawy”. Jest to
ruchowa, która
jest na stymulację
zmysłów. Są
indywidualnie do

każdego dziecka, a stopień trudności będzie systematycznie wzrastać, aby wymagać od dziecka bardziej skomplikowanych reakcji. W trakcie zajęć wykonywane będą odpowiednie dla dziecka aktywności dostarczające odpowiedniej stymulacji. W trakcie terapii dzieci zachęcane są do ukierunkowanej zabawy i aktywności, wyzwalając odpowiednie reakcje sensoryczne.

Terapia jest zazwyczaj przyjemną zabawą dla dziecka, ale jednocześnie ciężką pracą, której finałem jest osiągnięcie sukcesu. Wszystkie te cele realizowane są z wykorzystaniem różnorodnych przyrządów oraz pomocy terapeutycznych, takich jak: huśtawki, równoważnie, platformy, uprząże, deskorolki.

Opracowała mgr Edyta Kowalczyk

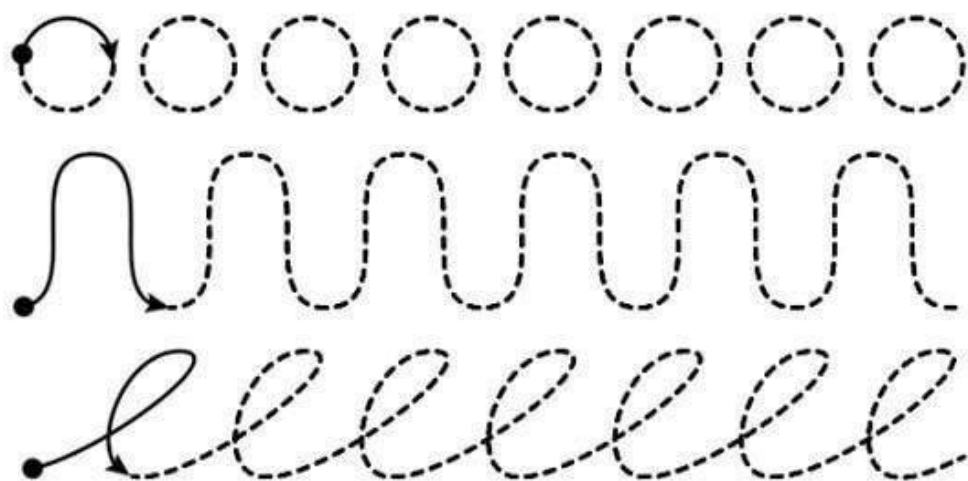
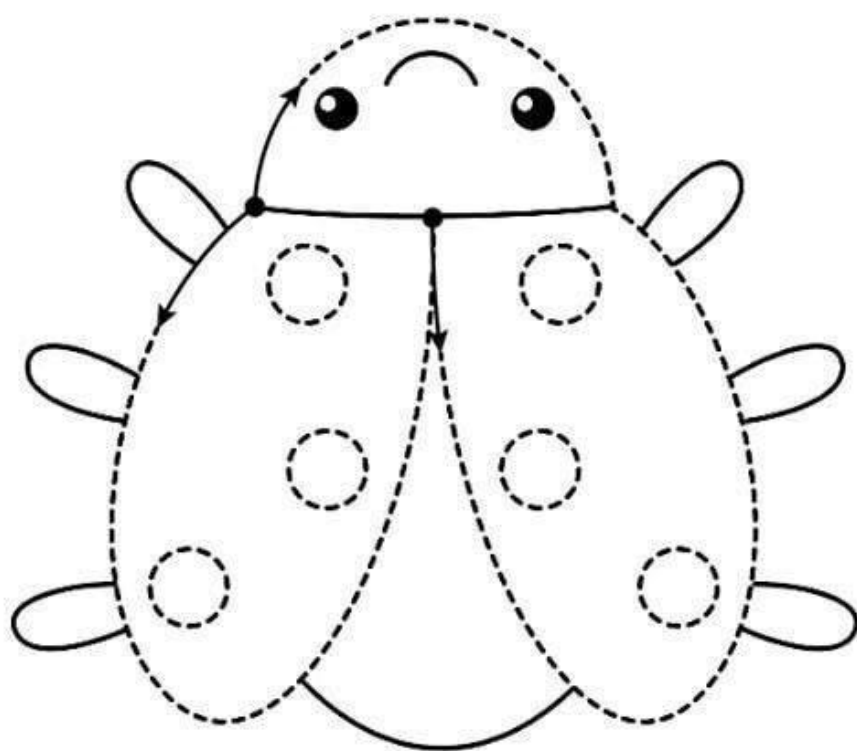
Źródło:

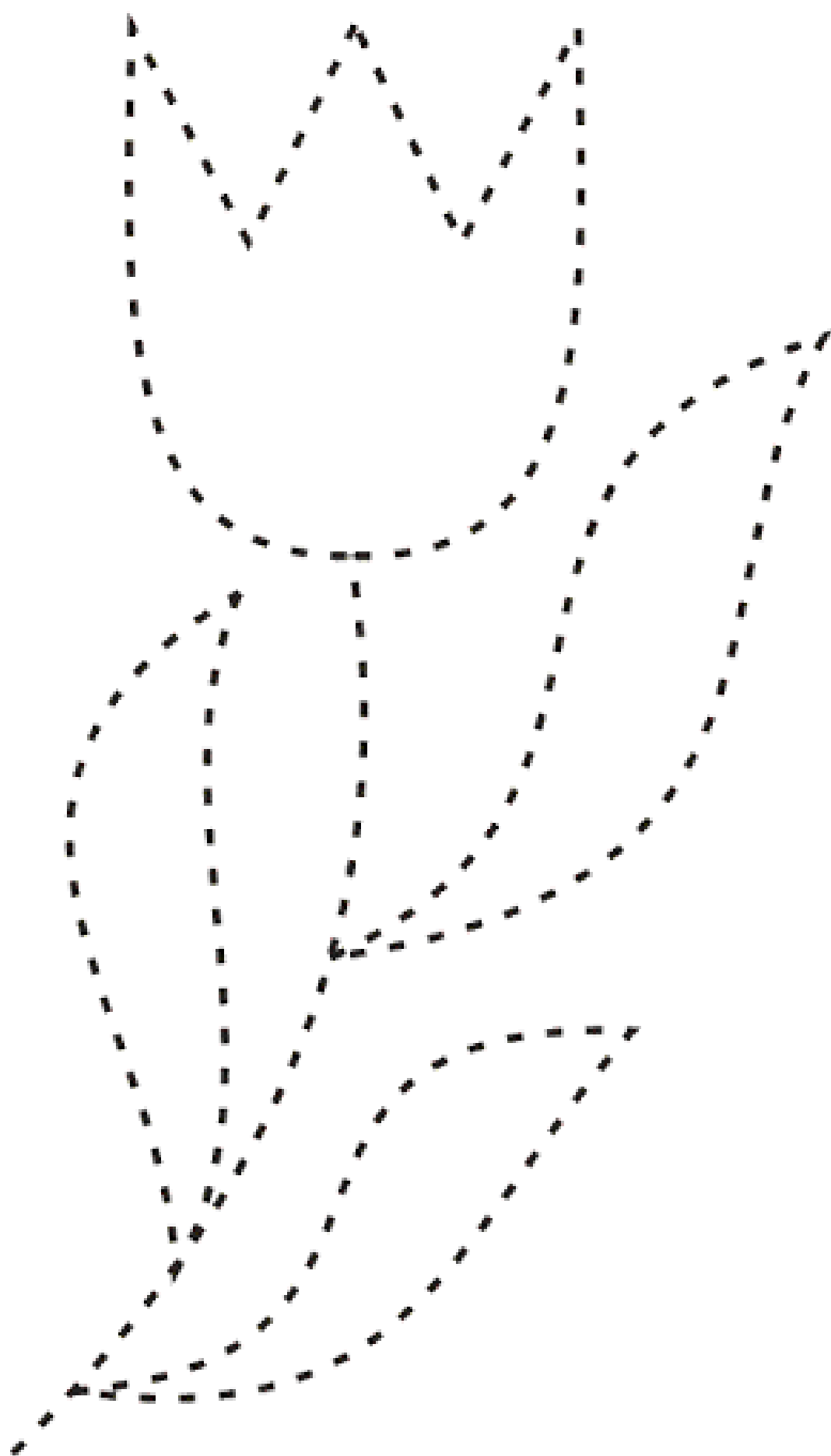
<https://www.integracjasensorycznasi.pl/2022/05/12/co-to-jest-integracja-sensoryczna/>

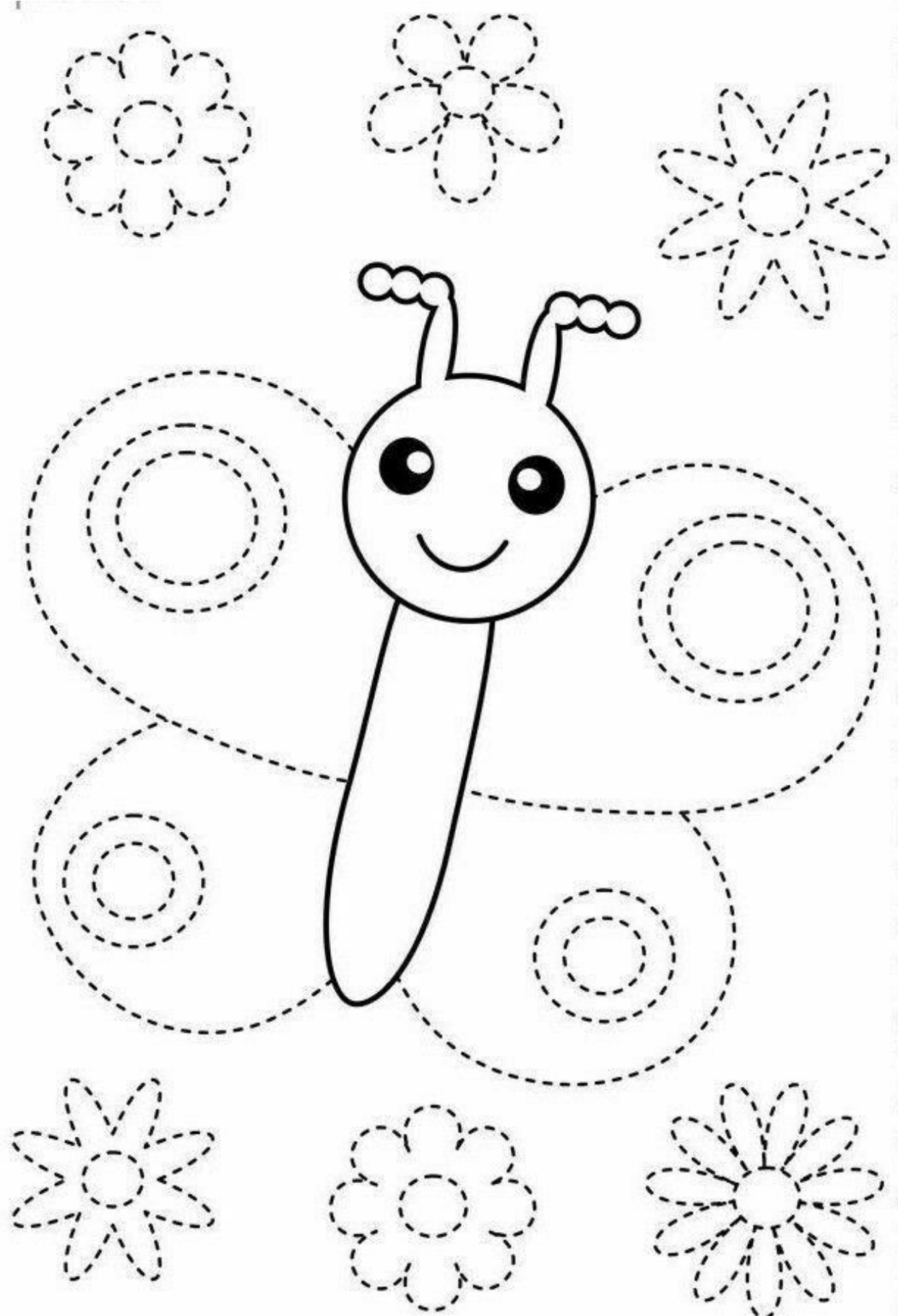
6. Coś dla sprawnej rączki...

Majówka to bez wątpienia czas zachęcający do podejmowania różnych aktywności. Angażujemy dzieci do działania – wyjdźmy na rower, rolki, hulajnogę, pójdźmy na plac zabaw, dajmy dzieciom zadania do wykonania w związku z rozpoczęciem sezonu działkowego – niech sięją kwiaty, przygotowują grządki i obcują z naturą. Te wszystkie działania wspaniale wpłyną na ich rozwój m.in. usprawnią koordynację ruchową i przyczynią się do kształtowania umiejętności koncentracji uwagi na wykonywanej czynności, a przede wszystkim – dzieci będą się świetnie bawić.

Jeśli jednak pogoda pokrzyżuje nam plany zawsze możemy zorganizować czas w domu, a pomóc mogą nam np. załączone karty pracy.

Starsze dzieci zachęcamy do ćwiczeń przygotowujących do nauki czytania:

- układanie wyrazów, a potem zdań z rozsypanek sylabowych i wyrazowych
- opisywanie przedmiotów przez głoskowanie – d-u-ż-y, m-a, d-ł-u-g-i , o-g-o-n itp.
- układanie zagadek: zaczyna się na „k” i miauczy (kot); na „d” i jest mokry (deszcz) itp.
- „Układamy słowa na daną głoskę” – rodzic wymienia słowo, prosi aby dziecko ułożyło słowo rozpoczynające się jego drugą głoską (np. nora – dziecko układa słowo na o)

Opracowała mgr Paulina Łochowska

Źródło:

<https://montessori.jaroslaw.pl/2020/03/16/zabawy-i-cwiczenia-przygotowujace-do-nauki-czytania-i-pisania-mozliwe-do-prowadzenia-w-domu-przez-rodzicow/>